

8. ÎNCHIDEREA PROCEDURII

Sediul materiei, Secțiunea 8 – Închiderea procedurii, Legea 85/2006 (Legea)

- a) Art. 131 - Închiderea procedurii ca urmare a lipsei bunurilor, respectiv a existenței unor bunuri, dar insuficiente ca valoare pentru acoperirea cheltuielilor de procedură;
- b) Art. 134 - Închiderea procedurii deschise la cererea debitorului în situația în care nu s-au depus declarații de creanță;
- c) Închiderea procedurii având în vedere plata creanțelor de către debitor în perioada de observație;
- d) Art. 132 al. 1 - Închiderea procedurii de reorganizare sau lichidare pe bază de plan ca urmare a îndeplinirii tuturor obligațiilor asumate prin planul confirmat;
- e) Art. 132 al. 2 - Închiderea procedurii de faliment ca urmare a aprobării raportului final de lichidare;
- f) Art. 133 - Închiderea procedurii de faliment ca urmare a stingerii pasivului, mai înainte ca toate bunurile să fi fost lichidate.

8.1. Închiderea procedurii, situații generale

- a) **Art. 131 - Închiderea procedurii ca urmare a lipsei bunurilor, respectiv a existenței unor bunuri, dar insuficiente ca valoare pentru acoperirea cheltuielilor de procedură;**

Potrivit art. 131 din Legea 85/2006: *În orice stadiu al procedurii prevăzute de prezenta Lege, dacă se constată ca nu există bunuri în averea debitorului ori că acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile administrative și niciun creditor nu se oferă să avanseze sumele corespunzătoare, judecătorul sindic va putea da o sentință de închidere a procedurii, prin care se dispune și radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat.*

Interpretând sistematic textul legii, rezultă că sintagma ”orice stadiu al procedurii” se referă de fapt doar la perioada de observație și la faliment. Dacă se ajunge într-o procedură de reorganizare în situația în care nu mai există bunuri sau acestea sunt insuficiente înseamnă că practic debitorul nu se conformează planului și potrivit art. 105 din Lege se poate cere trecerea la faliment.

Textul are în vedere două ipoteze: a) debitorul nu are deloc bunuri sau sume de bani; b) valoarea bunurilor nu este suficientă pentru acoperirea costurilor cu procedura.

În ambele ipoteze această situație trebuie constatată și în acest scop sunt necesari mai mulți pași până la solicitarea adresată judecătorului de a închide procedura:

i. Lipsa sau insuficiența valorii bunurilor

Art. 3 din Lege definește la punctul 2 *averea debitorului* (totalitatea bunurilor și drepturilor patrimoniale ale acestuia - inclusiv cele dobândite în cursul procedurii - care pot face obiectul unei executări silite în condițiile Codului de procedură civilă), iar lipsa bunurilor trebuie constatată prin raportare la această definiție.

Constatarea se face în fapt de administratorul judiciar sau de lichidator, prin inventariere, respectiv prin solicitarea de informații privind bunurile de la Direcțiile de taxe și impozite locale. Un demers rezonabil în acest sens credem că trebuie să includă toate primăriile pe raza

căroră debitorul a avut sau are sedii sau puncte de lucru. Pentru debitorii cu sediul în Municipiul București practica larg răspândită este să se notifice toate primăriile de sector.

În baza acestor demersuri se constată faptic care este averea debitorului și se poate face inclusiv o apreciere cu privire la valoarea insuficientă a bunurilor identificate. Având în vedere că procedura se desfășoară în scopul satisfacerii creanțelor creditorilor, iar cheltuielile cu procedura sunt făcute în acest scop, dacă activul debitorului este atât de mic încât nu poate acoperi nici cheltuielile administrative, continuarea procedurii nu ar face decât să consume resurse inutil.

Legea nu impune explicit efectuarea unei evaluări prin care să se estimeze valoarea bunurilor și care să ducă implicit la constatarea că valoarea este insuficientă. Dacă se dispune de resursele necesare, o evaluare a bunurilor este binevenită, dar având în vedere ipoteza generală, lipsa de resurse, de cele mai multe ori în practică nu sunt fonduri pentru plata evaluatorului. Considerăm că în această ipoteză estimarea valorii bunurilor poate fi făcută de practician. Tot practicianul trebuie să estimeze și costurile administrării procedurii în continuare, trebuind să aibă în vedere cheltuieli de genul: pază și depozitare bunuri și documente, costuri cu contabilitatea debitorului, onorariul dispus de instanță, costurile cu corespondența, deplasările și consumabilele necesare în procedură etc.

ii. Examinarea soluțiilor alternative de a procura fonduri

Pentru a putea solicita închiderea procedurii potrivit art. 131 credem că în prealabil trebuie verificată aplicabilitatea art. 126 din Lege. De asemenea practicianul trebuie să-și formuleze o opțiune cu privire la depunerea unei cereri pe art. 138 sau să informeze creditorii cu privire la aceasta, pentru a le da eventual posibilitatea să formuleze ei o cerere. Se va examina și posibilitatea de promovare a unor acțiuni în anularea unor acte încheiate de debitor prin care au fost prejudiciați creditorii.

iii. Convocarea creditorilor, informarea asupra situației și solicitarea fondurilor necesare de la aceștia

Având în vedere lipsa sau insuficiența bunurilor, practicianul va convoca Adunarea creditorilor pentru a-i informa pe aceștia cu privire la intenția lui de a cere închiderea procedurii potrivit art. 131 din Lege. Se va discuta și aplicabilitatea dispozițiilor art. 138, convocatorul trebuind să aibă și acest punct pe ordinea de zi. Cu ocazia adunării se va prezenta creditorilor situația bunurilor, estimarea valorii acestora dacă este cazul, estimarea costurilor cu procedura și se va solicita acestora să avanseze sumele necesare. Practicianul le va preciza acestora și că intenționează să solicite închiderea procedurii dacă niciun creditor nu avansează sumele necesare. Ordinea de zi a adunării trebuie să cuprindă foarte clar aceste puncte.

iv. Solicitarea închiderii procedurii adresată judecătorului sindic

Prin raportul depus la termen sau printr-un document separat practicianul va detalia toate etapele descrise anterior și va solicita judecătorului sindic închiderea procedurii. Se vor depune documente în probarea susținerilor din cererea de închidere a procedurii. Se vor depune cel puțin: inventarul, notificările transmise pentru identificarea bunurilor și răspunsurile primite, notele de evaluare a bunurilor existente dacă este cazul, estimarea cheltuielilor de procedură,

dovada convocării adunării creditorilor și procesul verbal al acestei adunări, solicitarea de plată a onorariului practicianului și dovada cheltuielilor de procedură avansate de acesta.

Dacă va constata cererea întemeiată judecătorul sindic va dispune închiderea procedurii și va dispune radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat.

Având în vedere ipoteza lipsei bunurilor, hotărâre de închidere trebuie să dispună plata onorariului practicianului și a cheltuielilor avansate din fondul prevăzut de art. 4 al. (4) din Lege.

b) Art. 134 - Închiderea procedurii deschise la cererea debitorului în situația în care nu s-au depus declarații de creanță

Potrivit art. 134 din Lege, în procedurile deschise la cererea debitorului *dacă după expirarea termenului pentru înregistrarea cererilor de admitere a creanțelor se constată că niciun creditor nu a înregistrat vreo cerere, judecătorul sindic va dispune închiderea procedurii și va revoca hotărârea de deschidere a procedurii.*

Închiderea procedurii potrivit Art. 134 poate interveni în perioada de observație sau chiar în procedura de faliment simplificat, deschisă direct la cererea debitorului.

Legea nu cuprinde și ipoteza existenței creanțelor pentru care nu se depune declarație de creanță, respectiv cele izvorâte din raporturi de muncă, dar pentru identitate de scop credem că se poate închide procedura pe acest articol doar în ipoteza în care tabelul preliminar are 0 creanțe, indiferent de natura lor sau modul de înscriere.

Prin închiderea procedurii judecătorul sindic dispune revocarea hotărârii de deschidere a acesteia, efectul revocării fiind că debitorul nu va fi descărcat de niciuna din obligațiile anterioare deschiderii procedurii.

Practicianul care va constata la întocmirea tabelului preliminar că nu există creanțe va solicita prin raportul depus la termen închiderea procedurii.

c) Închiderea procedurii având în vedere plata creanțelor de către debitor în perioada de observație

Motivarea în drept a închiderii procedurii în această ipoteză este de regulă Art. 2 din Lege, considerându-se că dacă scopul legii a fost atins, respectiv plata creanțelor, continuarea procedurii excede scopului și se impune închiderea acesteia, fără dizolvarea și radierea debitorului.

În practică sunt situații în care se dispune închiderea procedurii în această situație, bazată pe scopul Legii. Practica nu este unitară însă cu privire la momentul în care se apreciază stingerea creanțelor prin plată.

În opinia noastră, odată deschisă procedura nu se poate constata legal că scopul acesteia a fost atins decât după întocmirea tabelului definitiv. Practica prin care se închid proceduri deschise fără să mai fie notificați creditorii doar pentru că, după deschiderea procedurii, debitorul a plătit creditorul care a inițiat procedura sau a tranzacționat cu acesta o considerăm contrară scopului Legii și caracterului concursual al acesteia.

8.2. Închiderea procedurii de reorganizare

d) Art. 132 al. 1 - Închiderea procedurii de reorganizare sau lichidare pe bază de plan ca urmare a îndeplinirii tuturor obligațiilor asumate prin planul confirmat

Potrivit art. 132 al. 1 din Lege *o procedură de reorganizare prin continuarea activității sau de lichidare pe baza de plan va fi închisă, prin sentința, în urma îndeplinirii tuturor obligațiilor de plata asumate prin planul confirmat. Dacă o procedură începe ca reorganizare, dar apoi devine faliment, aceasta va fi închisă în conformitate cu dispozițiile alin. 2.*

Închiderea procedurii în această ipoteză se face exclusiv în situația în care un plan de reorganizare sau lichidare parțială a fost adus la îndeplinire și obligațiile asumate prin acesta au fost integral respectate.

Închiderea procedurii în această ipoteză presupune continuarea activității debitorului, cu beneficiul că acesta va fi descărcat de toate obligațiile anterioare deschiderii procedurii.

Administratorul judiciar va arăta în raportul depus la instanță că planul a fost îndeplinit și va solicita închiderea procedurii. Considerăm că cererea de închidere poate fi făcută și de administratorul special, dar închiderea se va putea dispune doar în baza unui raport al administratorului judiciar care să arate modul în care a fost îndeplinit planul, raport făcut în baza atribuțiilor sale de supraveghere a activității debitorului aflat în reorganizare.

8.3. Închiderea procedurii de faliment

e) Art. 132 al. 2 - Închiderea procedurii de faliment ca urmare a aprobării raportului final de lichidare

Potrivit dispozițiilor art. 132 al. 2 din Lege: *O procedura de faliment va fi închisă atunci când judecătorul-sindic a aprobat raportul final, când toate fondurile sau bunurile din averea debitorului au fost distribuite și când fondurile nereclamate au fost depuse la banca. În urma unei cereri a lichidatorului, judecătorul-sindic va pronunța o sentință, închizând procedura, iar în cazul persoanelor juridice dispunând și radierea acestora.*

Ipoteza legii are în vedere procedurile de faliment în care au avut loc operațiuni de lichidare și s-au făcut distribuiri către creditorii.

Sunt necesari mai mulți pași până la solicitarea adresată judecătorului de a închide procedura potrivit acestui articol:

i. Finalizarea operațiunilor de lichidare și distribuție

Ipoteza Legii este că toate bunurile au fost valorificate și creanțele încasate, respectiv, dacă este cazul, adunarea creditorilor a aprobat casarea bunurilor care nu se pot evalua și/sau renunțarea la urmărirea unor creanțe considerate de nerecuperat.

Au fost de asemenea soluționate problemele legate de raporturile de muncă, depozitarea arhivei și lămurită aplicarea prevederilor art. 138, prin discutarea acestei aplicări într-o adunare a creditorilor.

Au fost de asemenea distribuite sumele obținute, inclusiv au fost asigurate costurile procedurii.

ii. Condiția prealabilă a aprobării raportului final și a situațiilor financiare

Anterior solicitării închiderii procedurii lichidatorul trebuie să întocmească și să asigure îndeplinirea procedurilor de comunicare și a probare de către creditorii a raportului final de lichidare și a situațiilor financiare finale, potrivit art. 129 din Lege. De asemenea, deși ipoteza legii este că se vor convoca creditorii de către judecătorul sindic pentru discutarea raportului final și a eventualelor obiecțiuni, această convocare se face în practică de către practician.

iii. Solicitarea închiderii procedurii adresată judecătorului sindic

Sunt posibile două ipoteze. Dacă nu mai sunt sume de distribuit, odată cu depunerea raportului final lichidatorul va cere și închiderea procedurii, judecătorul sindic urmând să se pronunțe asupra acestei cereri la termenul fixat potrivit art. 129. Dacă mai sunt sume de distribuit, se va proceda la distribuirea acestora conform propunerii de distribuire din cuprinsul raportului final deja aprobat de creditorii și doar ulterior se va solicita de către lichidator închiderea procedurii potrivit Art. 132 al. (2) din Lege.

f) Art. 133 - Închiderea procedurii de faliment ca urmare a stingerii pasivului, mai înainte ca toate bunurile să fi fost lichidate

Potrivit Art. 133: *Dacă creanțele au fost complet acoperite prin distribuirile făcute, judecătorul-sindic va pronunța o sentință de închidere a procedurii de faliment și de radiere a debitorului din registrul în care este înmatriculat:*

a. chiar înainte ca bunurile din averea debitorului să fi fost lichidate în întregime, în cazul în care toți asociații persoanei juridice sau persoana fizică, după caz, solicită acest lucru în termen de 30 de zile de la notificarea lichidatorului făcută administratorului special, urmând ca bunurile să treacă în proprietatea indiviză a asociaților/acționarilor, corespunzător cotelor de participare la capitalul social;

b. în toate celelalte cazuri, procedura se închide numai după lichidarea completă a activului, eventualele sume reziduale ultimei distribuiți urmând să fie depuse într-un cont la dispoziția asociaților sau persoanei fizice, după caz.

Ipoteza articolului este că au fost stinse toate creanțele și că mai există încă bunuri în averea debitorului, bunuri pe care din diverse considerente asociații sau acționarii debitorului nu doresc să fie valorificate în procedură, având în vedere că întregul pasiv a fost stins.

Pentru a putea constata voința asociaților lichidatorul va notifica administratorul special, urmând ca în termen de 30 de zile asociații să formuleze o opțiune, doresc continuarea lichidării patrimoniului și distribuirea sumelor rezultate sau doresc atribuirea bunurilor în natură. Având în vedere că mandatul primit de administratorul special poate să nu includă și decizii de această natură, precum și implicațiile patrimoniale importante, considerăm că este prudent ca lichidatorul să convoace și o Adunare generală pentru a afla opțiunea asociaților. Opțiunea trebuie să fie unanimă.

Dacă asociații au optat pentru distribuirea bunurilor, procedura se va închide după distribuirea acestora, lichidatorul urmând să ceară închiderea prin raport.

Dacă nu se optează pentru trecerea bunurilor rămase în proprietatea asociațiilor, lichidatorul va continua procedura de lichidare, va valorifica bunurile și va distribui sumele rezultate, potrivit Art. 133 lit. b) din Lege.

O parte din doctrină consideră că, deși Legea nu cere explicit depunerea raportului final prevăzut de art. 129 în ipoteza închiderii procedurii potrivit art. 133, din coroborarea textelor legale ar rezulta și această obligație anterior solicitării închiderii procedurii.

Închiderea procedurii se solicită în toate cazurile de lichidator.

8.4. Descărcarea de responsabilități

Potrivit Art. 136, prin închiderea procedurii, judecătorul sindic, administratorul/lichidatorul și toate persoanele care i-au asistat sunt descărcați de orice îndatoriri sau responsabilități cu privire la procedură, debitor și averea lui, creditori, titulari de garanții, acționari sau asociați. Evident că legea se referă la descărcarea de responsabilități în relația cu procedura și participanții la ea, acest articol nu înlătură eventuale răspunderi civile delictuale sau patrimoniale ale participanților la procedură pentru acțiuni sau inacțiuni ale acestora.

Potrivit Art. 137, prin închiderea procedurii de faliment, debitorul persoană fizică va fi descărcat de obligațiile pe care le avea înainte de intrarea în faliment, însă sub rezerva de a nu fi găsit vinovat de bancrută frauduloasă sau de plăți ori transferuri frauduloase. În aceste din urmă situații, el va fi descărcat de obligații numai în măsura în care acestea au fost plătite în cadrul procedurii.

Această descărcare de responsabilități a debitorului persoană fizică la închiderea procedurii nu se referă însă și la descărcarea de obligații a unor eventuali fidejutori sau codebitori.